

[Schmidt.]

Udbytte paa en Trediedel eller Halvdelen af de Levnedsmidler og Fødemidler, en Familie bruger. Det kan der vindes derved. Det betyder altsaa ikke lidt, og det betyder meget mere end det: at Børnene kan tumle sig. Jeg kunde jo tænke, at nogle siger: Ja, det er noget, der er meget smukt, saadan lidt Friluftsliv, men det kan vi ikke tage Hensyn til her. Ja, naar man tænker paa Børnene, skulde man tænke paa det og tage Hensyn til det. Men naar man nu som det ærede Medlem vil have de økonomiske Ting sat foran, vilde det ogsaa være godt begrundet af det ærede Medlem at stille det først: Hjem med Havejord, for det giver økonomiske Muligheder, som man ikke saa let paa anden Maade kan skaffe. Jeg sagde, at Lysten vil drive Værket, for dér er man Herre over sit eget Arbejde, dér har man sit eget Rige, paa dette Omraade er man sin egen Lykkes Smed, og det har man saa lidt af i vore Dage. Det er i det mindste et Stykke, hvor dette vil komme til at gælde. Men jeg ved jo godt, hvilke Indvendinger man sidder og tænker paa og maaske ogsaa kommer frem med, og jeg er ogsaa fuldkommen klar over, at en Lov som denne næppe kan være en Ramme, i hvilken det kan virkeliggøres, som jeg ønsker. Det er alligevel saa vigtigt et Spørgsmaal, at jeg gerne vilde vise i helt korte Træk, at de Indvendinger, man kan gøre, ikke holder Stik, naar man er rede til at tage stort paa dette Problem. Man vil altsaa maaske sige: Hvor vil du hen, det er fuldkommen ud i det blaa, hvad du vil, det vil blive meget for kostbart! Og maaske siger man ogsaa: Nej, det kan slet ikke lade sig gøre, for Industrien er jo saa nøje sammenkoblet med de store Byer, især med København, at der slet ikke vil være Plads til at skaffe den Havejord, jeg tænker paa, til saa mange, som det kunde være ønskeligt fik eget Hjem, i det mindste ikke i Nærheden af Arbejdspladsen.

Nu sagde jo det ærede Medlem Hr. Kristen Amby i Gaar: Ja, men det kan jo sagtens afhjælpes, og det er jo forunderligt, at det ikke er gjort for længe siden, for vor hele Trafikordning er saa udviklet, at det maatte være muligt i en lang Afstand fra København at bosætte dem, der har Arbejde i København, for de kan køre derhen paa 10—20 Minutter med de Trafikmidler, der staar til Raadighed eller kunde stilles til Raadighed, og det var mærkeligt nok, at man ikke gjorde det. Jeg vil gerne vedkende mig, at jeg er meget radikalere i den Retning. Jeg ønsker ikke, at Udviklingen

skal gaa i den Retning, at Industrierne hober sig sammen netop i de store Byer, og at man saa sørger for, at Arbejderne kan bo lidt længere borte, maaske temmelig meget længere borte, hvor Jorden er billig, som der blev sagt, Jord, hvor man ogsaa kan have Have i tilstrækkelig Grad. Ja, selvfølgelig vilde det være meget sundere og meget bedre, end det er nu. Men endnu meget bedre vilde det være, om man gik saa radikalt til Værks, at man sagde: det er et Onde og slet ikke engang hensigtsmæssigt, at Industrien er saa nøje knyttet til Storbyerne; det vilde være meget bedre, at Industrien var mere fordelt over hele Landet, og Landet Danmark egner sig meget til en saadan Fordeling, netop fordi man har de mange gode Havne her. Men jeg vil dog ogsaa gøre opmærksom paa noget andet. Jeg er nu ikke saa nøje kendt med Forholdene her, men kender det fra andre Storbyer. I Storbyer er det en stor Vanskelighed for Industriværker at faa den passende Tilslutning til Jernbanelinjet over eget Spor, og det har saa uendelig meget at betyde. Jeg ved, at i en lille By som Sønderborg har en saadan Industri for at faa eget Spor købt et lille Stykke Land for en meget høj Sum. Det har man givet for at faa eget Spor. Jeg kunde tænke mig, at andre Steder har man ikke kunnet gøre det. Men det kan man sagtens faa, naar man decentraliserer. Ja, men saa siger man: ja, ja, det er et meget smukt Billede, det er netop det utopiske, det er ud i det blaa, hvorledes bære sig ad med det? Man kan dog ikke føre hele den Udvikling, som vi nu kender, tilbage, kan ikke tvinge Industrien bort fra de Steder, hvor den nu engang ligger. Ja, jeg kender jo Forhold, hvor man alligevel tvinger den, men det vil jeg slet ikke holde for hensigtsmæssigt og heller ikke for nødvendigt. Det kan man gøre paa helt andre Maader. Man kan sætte en Præmie paa Flytning til andre Steder, især naar disse Steder byder saa mange gode Betingelser, bedre mange Gange, end man har dem nu, for man skal ogsaa tænke paa det, at en Industri saa har sine Arbejdere boende rundt omkring, og det vil være Forudsætningen, og det skal Staten hjælpe til. Men det kunde Industrien ogsaa hjælpe til. Det har noget at betyde for Industrien. Det var, hvad jeg sagde: baade gode Havne og Tilslutning til Jernbanelinjet, som lettere kan faas andre Steder.

Derfor anser jeg dette, som man kan kalde radikalt, for slet ikke umuligt og for meget bedre end det, at hele Industrien ligger, som den ligger nu, og at man saa